

TL2042 GAGAUZ TÜRKLERİ VE DİLLERİ –II
DERSİN VERİLDİĞİ FAKÜLTE: DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAK.
DERSİN VERİLDİĞİ BÖLÜM: ÇAĞDAŞ TÜRK LEH. VE EDEB.
HAZIRLAYAN: DOÇ. DR. G. SELCAN SAĞLIK ŞAHİN

Gagauz Edebiyatında İlkler

Mihail Çakır (1861-1938)

Bulgaristan'ın Şabla ilçesinden göçerek Basarabya'ya yerleşmiş bir ailedendir. Gagauz Türkleri arasında öğretmen ve din adamı olarak sevilmiş ve tanınan bir şahsiyettir. Halk arasında gördüğü itibarla 1884 yılında Rusça ve Moldovanca yayınlar temsilciliğine seçilmiştir. İncil'i ve diğer bazı temel dinî kaynakları Gagauz Türkçesine ve Moldovancaya çevirerek Rus yönetimini Rusya dışındaki dillerle de dini ibadet yapma konusunda izin vermeye zorlamış ve hatta ikna etmiştir. 1907 yılında Kişinev'de Gagauz Türkçesi ile *Hakikatın Sesi* adlı dini içerikli bir gazete çıkarır. 1934 yılında *Basarabyalı Gagauzların Tarihi* adlı eserini yayınlar (ki bu eser Prof. Dr. Harun Güngör tarafından Türkiye Türkçesine çevrilmiş ve 1998'de yayımlanmıştır. Bkz. Resim 1) Çakır, *Gagauzca-Romence Sözlük* de yayımlamıştır. Eserlerinde ve sözlüğünde Gagauz Türkçesinin Çadır ağzını esas almış ve bu durum 1957 yılında Sovyetler Birliği döneminde oluşturulan yazı dili için de ilham kaynağı olmuştur. Din ve ibadet dilini Türkçeleştirdiği söylenebilir. Bu sayede Rumen ve Bulgar kiliselerinin Gagauzlar üzerindeki asimile politikalarını azaltmaya çalışmıştır. Esasen bu durum günümüzde de devam etmektedir. 1931 yılında Bükreş büyükelçimiz olan Hamdullah Suphi Tanrıöver, Mihail Çakır'la tanışmış ve onun önemli bir Türk milliyetçisi olduğunu Atatürk'e bildirmiştir. Atatürk, hizmetlerinden dolayı Çakır'a bir diploma ve nişan göndermiştir. Mihail Çakır, eserleri ve çalışmalarıyla hem Gagauz Türklerinin tarihi köklerini ortaya koymuş hem de Gagauz Türkçesini Gagauzların din dili haline getirerek asimile olmalarına engellemiş, Gagauzların "Ay Boba" olarak andıkları çok

TL2042 GAGAUZ TÜRKLERİ VE DİLLERİ –II
DERSİN VERİLDİĞİ FAKÜLTE: DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAK.
DERSİN VERİLDİĞİ BÖLÜM: ÇAĞDAŞ TÜRK LEH. VE EDEB.
HAZIRLAYAN: DOÇ. DR. G. SELCAN SAĞLIK ŞAHİN

önemli

bir

isimdir.

